**Betoog voorjaarsnota 2026**

Kernbeleid wil welzijn voor allemaal, voor nu en voor later. Welzijn is niet helemaal hetzelfde als het begrip 'brede welvaart'. Een belangrijk onderdeel van brede welvaart is de economie. In feite bepaald bij de brede welvaart economie nog steeds hoe de maatschappij eruit ziet en draait het uiteindelijk toch allemaal om de groei en de winsten van de grote bedrijven en hun aandeelhouders. Daar is de Schaalsprong een pregnant voorbeeld van.
Bij welzijn is de economie geen doel op zich en economische groei zeker niet, het is slechts een van de middelen om welzijn te creëren. De economische visie die mij het meest aanspreekt is de betekenis-economie. Daarin streven bedrijven en andere organisaties naar een zinvolle betekenis oftewel een toegevoegde waarde aan de maatschappij en de aarde. Volgens mij en heel veel wetenschappers, met name klimatologen, leidt de huidige economie, het neo-liberale kapitalisme tot catastrofale toestanden.

In onze Eerselse samenleving, kunnen veel mensen heel goed voor hun eigen welzijn zorgen. Er zijn echter ook mensen die daar veel moeite mee hebben of dat zelfs helemaal niet kunnen. Dat zijn onze kwetsbare medeburgers. Voor hen hebben wij een belangrijke wettelijke taak. De meest kwetsbaren zijn kinderen en jongeren met dusdanige problemen dat hun ouders die niet kunnen oplossen. Andere kwetsbare mensen die extra ondersteuning nodig hebben, zijn volwassen met weinig opleiding, met een laag inkomen en met een slechte gezondheid. Vaak gaat dat samen. Mensen met weinig opleiding en een laag inkomen leven 15 jaar minder lang in goede gezondheid en gaan 7,5 jaar eerder dood. Daarom moeten we wel doorgaan met volwassen-educatie. Ook moeten we mensen met een laag inkomen ruimhartig blijven ondersteunen met bijzondere bijstand. Dan zijn er natuurlijk ook ouderen die ondersteuning en zorg nodig hebben, met name ouderen met lichamelijk en psycho-geriatrische aandoeningen, maar ook veel ouderen waarvoor de digitale wereld abracadabra is. Mantelzorgondersteuning blijven wij daarom eveneens heel belangrijk vinden. En als er geen mantelzorg beschikbaar is, dan hulp en steun uit de sociale gemeenschap, waar de dorpsondersteuner een grote rol in kan spelen.

Bij dit alles hebben we in Eersel nog steeds te maken met een tekort aan woningen, met name sociale huurwoningen en seniorenwoningen, met een klimaatcrisis en een natuurcrisis. We kunnen deze crisissen niet oplossen als we niet naar de oorzaken kijken.
De 3 genoemde crisissen hebben vooral impact op later: de toekomst van onze kinderen. Zoals ik eerder heb gezegd dragen deze crisissen bij aan de mentale problemen van jeugdigen. Uit sociale rechtvaardigheid naar de volgende generaties zijn we ook verplicht om deze crisissen aan te pakken. Ook in Eersel. Dat betekent dus minder CO2 uitstoot door auto's, vliegtuigen, en apparaten, minder methaan uitstoot door de veeteelt en minder NOx uitstoot door industrie, verkeer en luchtvaart. De klimaatcrisis is ons aan het inhalen. Het gaat dan niet alleen om hittegolven, langdurige droogtes, natuurbranden en overstromingen. De kans is namelijk heel groot dat de AMOC oftewel de Warme Golfstroom rond 2050 stilvalt of sterk afzwakt, maar het kan ook al eerder gebeuren. Dat is desastreus voor onze manier van leven hier in Eersel.

Wat betekent dit alles voor de nieuwe voorjaarsnota.
Financieel ziet het er minder zorgwekkend uit, dan eerst werd voorspeld, maar het vertrekpunt van de voorjaarsnota 2026 was eerst nog ruim 2,7 miljoen negatief. Door ombuigingen, en financiële trucjes, was het negatieve saldo na actualisatie nog slechts 2 ton. Dit komt vooral door een andere manier van beheer van de openbare ruimte, met name van de wegen, en een andere manier van financieren hiervan. En dan zijn er nog bijstellingen die een bevoegdheid van het college zouden zijn en bijstellingen die van de raad zijn. Door de meicirculaire is er toch weer enige financiële ruimte gekomen, zodat er zelfs ruimte is voor wensen.

Allereerst de bijstellingen van het college. Van veel punten, denk ik, waarom hebben ze dat al niet veel eerder gedaan. Bij enkele punten heb ik bedenkingen. Het is wettelijk geregeld dat mensen gratis mogen trouwen. Dus doe hier niet moeilijk over. De antidiscriminatie voorziening zou ik handhaven zoals die nu is. Er zijn misschien nog geen meldingen bekend, maar met het oog op de toekomst kan dat wel komen. Bij het actief sturen op PGB bij hulp in de huishouding, zou ik terughoudend zijn, omdat de administratieve rompslomp van een PGB voor cliënten een extra belasting is. Waar ik de meeste moeite mee heb is de verlaging bijzondere bijstand door anders om te gaan, versobering, met de collectieve ziektekostenverzekering. Een onderzoek daartoe loopt nog. Kernbeleid wil niet dat hier op voorhand een bezuiniging wordt ingeboekt. Wij zijn ook geschrokken van het feit dat er minder uitgegeven wordt aan bijzondere bijstand terwijl er meer mensen moeten rondkomen van een heel laag inkomen. Kernbeleid wil dat er geen armoede is in een rijk dorp als Eersel en zeker niet dat kinderen in armoede moeten opgroeien.
Tot slot nog iets over het omvormen van plantvakken. Ik snap dat rozenperken nogal arbeidsintensief zijn. Maar blokhagen voegen weinig toe aan de biodiversiteit. Het is veel beter om de plantvakken de beplanten met sterke inheemse vaste-planten, bijvoorbeeld boerenwormkruid, duizendblad en knoopkruid. Als het college hierover meer advies wil, wil ik graag geven.

Dan de A, B en C prioriteiten

* ga voortvarend verder met de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. We kijken uit naar het uitvoeringsplan en we gaan ervan uit dat dat met de raad wordt gedeeld.
* MJBK, oftewel het nieuwe jeugdbeleid. Zoals ik al eerder heb gezegd: doe iets aan het gebruik van smartphones door kinderen, wacht niet op beleid van de landelijke overheid, en zorg als gemeente voor een variatie aan clubs voor kinderen op gebied van sport, creativiteit en buitenspelen waarbij het niet gaat om presteren, maar om gezellig samen dingen te doen. En zoals gezegd, zorg ervoor als gemeente dat geen enkel kind in armoede opgroeit, want de voortdurende stress van ouders heeft zijn weerslag op de mentale gezondheid van de kinderen. En als er dan toch problemen ontstaan, geef snel bewezen effectieve hulp. Zomaar wat doen in de hulpverlening, maakt dat problemen later ernstiger terugkomen. We wachten het MJBK met grote belangstelling af. Als jeugdhulp veel geld kost, dan moeten we dit maar accepteren. Kernbeleid stelt daarom voor geen bezuiniging in te boeken voor de jeugdhulpverlening.
* Duurzaamheid en adaptatie IHP: Kernbeleid vindt het uitermate belangrijk dat de scholen aan de eisen van ZEB gaan voldoen en dat er klimaatadaptieve schoolpleinen komen, zodat kinderen ook in de zomer in de schaduw buiten kunnen spelen en er drinkwaterpunten op de de pleinen komen.
* Kernbeleid wil niet dat er gestopt wordt met Digitaalhuis voor laaggeletterden. Het draait momenteel beter dan voorheen, er wordt samengewerkt met andere gemeentes, met de bibliotheek met ondernemers en met Cordaat en vrijwilligers. Ga er asjeblieft mee door, want we hebben echt geen beter alternatief.
* We willen geen eenvoudiger kapvergunning voor gemeentelijke bomen.
* Verhoging OZB: Van Kernbeleid mag de OZB wel een beetje stijgen. Het college stelt voor omdat voor zowel woningen als niet woningen met 5% te verhogen. Maar nog steeds wordt in onze gemeente in verhouding minder betaald voor niet-woningen dan voor woningen en zitten we nog ver onder het landelijk gemiddelde. Kernbeleid stelt daarom wederom voor om te differentiëren en de OZB voor niet-woningen harder te laten stijgen dan voor woningen.

Uit de beantwoording op mijn vraag blijkt dat als de OZB voor niet-woningen stijgt met 13,6% en de OZB voor woningen slechts met 2,7 % dat dan beide tarieven nog 20% lager

liggen dan het landelijk gemiddelden en dat dan de totale opbrengst even hoog is dan wanneer alles met 5% wordt verhoogd.

* De dorpsondersteuner in Knegsel. Dat is een goede ontwikkeling. Kernbeleid wil graag dat elk dorp een dorpsondersteuner heeft omdat die niet alleen zorgbehoeftigen koppelt aan vrijwilligers, maar ook bijdraagt aan de sociale cohesie van een dorp.
* GALA, ga zo spoedig mogelijk door met de ketenaanpakken.
* Rehabilitatie wegen en fietspaden: gebruik zo weinig mogelijk nieuw asfalt want dat geeft enorm veel CO2 uitstoot. Hergebruik zoveel mogelijk bestaande materialen.
* Uitvoeringsprogramma Energie: Dit loopt eind 2025 af, maar het college wil het met een jaar verlengen. Ik vind het niet goed dat alweer beleid niet op tijd wordt herzien. Wordt het een jaar uitgesteld, of twee jaar? Ik wil graag dat nog voor de volgende verkiezingen in maart 2026 er ene nieuw beleidsnotitie komt op het gebied van duurzaamheid en energie en dat we vaart maken met onze opdracht in het kader van de RES. Er is in 33 jaar iets meer dan 1% per jaar bespaard op CO2 uitstoot. Nu moeten we nog in 7 jaar tijd 20% doen, dat is bijna 3 % per jaar, dus drie keer zoveel. Er is dus veel werk aan de winkel. Temeer omdat niet eens de methaan uitstoot van de veehouderij en de de broeikasgassen van het verkeer op de snelwegen door ons dorp en de vliegtuigen boven ons hoofd zijn meegenomen.
* Fietsviaduct Haagdoorn-Meerheide: dit is een grote uitgave en een enorm bouwwerk. Toch denken wij dat het een goede investering is omdat we hopen dat daardoor veel meer mensen met het OV en de fiets naar Meerheide zullen gaan.
* Geluidschermen A67: maak alleen een breed vogelbosstruweel waar dat kan.
* Tot slot de nieuwe ontwikkelingen betreffende de combinatiekansen/ koppelkansen. Van Kernbeleid mag de organisatie dit onmiddellijk uit de handen laten vallen. Stop met dit verkwistende project, waar niemand, behalve enkele raadsleden, om gevraagd heeft. Het enige wat Kernbeleid wel wil is dat er een fatsoenlijke nieuwe atletiekbaan voor DES wordt gerealiseerd. Verder hopen wij dat de kunstruimte in de Schob er volgend jaar komt. En zorg uiteraard dat er snel een toekomstbestendig Rythoviuscollege komt.